

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului

GHIDUL INVESTITORILOR
CU PRIVIRE LA PROPUNEREA DE PROIECT MINIER A COMPANIEI
"GABRIEL RESOURCES"
(TSX:GBU)

Pregatit de
Alburnus Maior

Impreuna cu
Terra Mileniul III
Strawberry Net
Romanian Environmental Partnership Foundation
Liga Pro Europa
PATRIR
Ecotop Oradea
National Society of Conservationists Hungary
BankWatch CEE
Greenpeace CEE
Pro Regenwald
MiningWatch Canada

Octombrie 2004

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului

Octombrie 2004

Despre *Alburnus Maior*

Alburnus Maior este ONG cu sediul in Rosia Montana. Reprezinta interesele a mai mult de 350 de familii de agricultori din Rosia Montana si a 100 de familii din Bucium. Proprietarii din localitate care se opun stramutarii involuntare, pe care proiectul Gabriel o presupune, au infiintat aceasta asociatie in septembrie 2000. Alburnus Maior se opune proiectului de minerit de la Rosia Montana al Gabriel Resources din considerente sociale, de mediu, culturale si economice.

Contact:

Francoise Heidebroek
Alburnus Maior
Str. Berk 361
Rosia Montana
Judetul Alba / Romania
Tel/Fax: +40 723 230 790
e-mail: alburnusmaior@ngo.ro
www.rosiamontana.org

Despre *Terra Mileniul III*

Fundatia TERRA Mileniul III este o organizatie apolitica, neguvernamentala si non-profit, pentru protectia mediului. Misiunea sa este de a dezvolta programe ecologice pentru constientizarea populatiei asupra schimbarilor climatice si de a promova programe de dezvoltare durabila la nivel national, regional si global.

Contact:

Lavinia Andrei
Presedinte
TERRA Mileniul III
Piata Walter Maracineanu 1-3, Intrarea 2, Et 2, Cam 171
Bucuresti / Romania
Tel/fax: +4021 312 68 70; +40 722 155 110
e-mail: terram3@b.astral.ro; terramileniul@xnet.ro
terralll.ngo.ro

Despre *Strawberry Net*

StrawberryNet este o retea de comunicatie electronica care promoveaza protectia mediului, dezvoltarea durabila, democratia si drepturile omului in Romania, folosind telecomunicare electronica. Este organizata ca o structura autonoma de ONG, care pune la dispozitie sau foloseste servicii de informare si comunicare. Statutul juridic al StrawberryNet este cel de fundatie.

Contact:

Dan Craioveanu
StrawberryNet
OP.1, cp. 24
4000 Sfantu Gheorghe / Romania
Tel: +40 (0) 267 312 238
Mobil: +40 (0) 788 416 409
e-mail: dan@ngo.ro
www.sbnet.ro

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului

Octombrie 2004

Despre *Fundatia pentru Parteneriat*

Fundatia pentru Parteneriat a fost infiintata in 1998 ca fundatie independenta si face parte din Consorțiul Parteneriatul de Mediu care sprijina proiecte de imbunatatire a mediului. Strategia si activitatile fundatiei se bazeaza pe principiile dezvoltarii durabile. Cele trei programe de finantare: Parteneriat pentru Mediu, Mostenire Vie, Tisa, precum si programele operationale: Eco-Business, Dialog, Agenda 21 au fost elaborate si implementate in asa fel incat sa corespunda acestor principii. Programele au drept grupuri tinta majoritatea segmentelor societatii : ONG-urile, comunitatile si autoritatile locale, sfera de afaceri, mass-media etc.

Contact:

László Potozky

Director

Fundatia pentru Parteneriat

Str. Harghita 7/A/6

530151 Miercurea - Ciuc / Romania

Tel: +40 (0) 266 310.678, Fax: +40 (0)266 310.686

e-mail: office@fpc.topnet.ro

www.epce.ro

Despre *Liga Pro Europa*

Liga Pro-Europa este una din primele organizatii neguvernamentale din Romania post-comunista. Programele centrale ale Ligii sunt desfasurate preponderent in Transilvania si sunt axate pe promovarea interculturalitatii, a drepturilor omului si minoritatilor, pe educatie civica si prevenirea conflictelor.

Contact:

Smaranda Enache

Co-Chair

Liga Pro Europa

P-ta Trandafirilor nr. 5 et. III.

540049 Tîrgu-Mures / Romania

Tel/Fax:+40-265-250182

e-mail: senache@proeuropa.ro

www.proeuropa.ro

Despre *PATRIR*

PATRIR este o organizatie care lucreaza pentru promovarea pacii prin mijloace pasnice, pentru consolidarea solidaritatii si celebrarea diversitatii intre tari si comunitati.

Contact:

Sabin Muresan

Coordonator de Programe

PATRIR

Bd. 1 Decembrie 1918 nr. 26

Cluj-Napoca

Judetul Cluj / Romania

Tel/Fax: +40 (0) 264 420 298

Mobil: +40 (0) 744 776797

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului

Octombrie 2004

sabin@patriri.ro
www.patriri.ro

Despre *Ecotop Oradea*

ECOTOP Oradea este o organizatie neguvernamentala ce activeaza in domeniul protectiei mediului si dezvoltarii durabile.

Contact:

Ciprian Maghiar
Coordonator programe turistice
Ecotop Oradea
Piata Independentei nr.39, I
Oradea, 3700
Judetul Bihor / Romania
tel/fax:+40 (0) 259 472434
e-mail: ciprian@apusenixperience.ro
www.apusenixperience.ro

Despre *National Society of Conservationists Hungary*

National Society of Conservationists a fost infiintata in aprilie 1989. Are ca membri un numar de 76 de organizatii locale si regionale, inregistrand in total 9000 de membrii. Este membra a organizatiei Prietenii Pamantului, World Conservation Union, Environmental Liaison Centre International, Central-Eastern European Working Group on Biodiversity, si membru corespondent al European Environmental Bureau. Obiectivul sau este acela de a contribui activ la conservarea naturii si la dezvoltarea durabila.

Contact:

Teodora Dönsz
National Society of Conservationists
Friends of the Earth Hungary
Ulloi ut 91/b, 1091 Budapest / Hungary
Tel/Fax: +36 1 2167297
e-mail: info@mtvsz.hu
www.mtvsz.hu

Despre *BankWatch CEE*

Reteaua Bankwatch CEE este o organizatie neguvernamentala internationala, care are organizatii membre in 12 tari din Europa Centrala si de Est, precum si in Comunitatea Statelor Independente. Misiunea retelei este aceea de a preveni efectele daunatoare din punct de vedere social si al mediului al finantarilor internationale pentru dezvoltare si de a promova solutii alternative si participarea publicului.

Contact:

Petr Hlobil
Hlobil Coordonator international de campanie
BankWatch CEE
Kratka 26
100 00 Praha 10 / Republica Ceha
Tel/ Fax:+420 2 748 16 571

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului Octombrie 2004

e-mail: petr.hlobil@ecn.cz
www.bankwatch.org

Despre *Greenpeace CEE*

Greenpeace este o organizatie non-profit, prezenta in 40 de tari de-a lungul Europei, in Americi, Asia, precum si in Pacific. Pentru a-si mentine independenta, Greenpeace nu accepta donatii din partea guvernelor sau a corporatiilor, dar se bazeaza in schimb pe contributiile de la suporterii individuali si finantari din partea unor fundatii. Ca organizatie globala, Greenpeace se concentreaza pe cele mai arzatoare amenintari asupra biodiversitatii si mediului la nivelul intregii lumi.

Contact:

Dipl.-Ing. Herwig Schuster
Greenpeace in Central & Eastern Europe
Siebenbrunnengasse 44
A-1050 Vienna / Wien / Austria
Tel.: +43 1 5454580
Fax.: +43 1 5454580-98
e-mail: Herwig.Schuster@greenpeace.at
www.greenpeace.at

Despre *Pro Regenwald*

Pro Regenwald este ONG cu sediul in Germania. Lucreaza pentru protectia padurilor, mai ales a padurilor tropicale. Sprijina asadar lupta populatiilor indigene pentru auto-determinare. Prin cercetare si lobbying, Pro Regenwald doreste sa descurajeze exploatarea masiva a resurselor naturale pentru castigurile economice pe termen scurt.

Contact:

László Maráz
Project Coordinator
Pro Regenwald
Frohschammerstr. 14
80807 München / Germany
Tel.: +49 (0) 89 359 8650
Fax: +49 (0) 89359 6622
e-mail: info@pro-regenwald.de
www.pro-regenwald.org

Despre *MiningWatch Canada*

MiningWatch Canada este o initiativa canadiana sprijinita de organizatii de mediu, pentru justitie sociala, ale aborigenilor si pentru drepturile muncii din intreaga tara. A luat nastere din nevoia urgenta a unui raspuns bine coordonat si pentru a servi interesului public in fata amenintarilor la adresa sanatatii publice, calitatii aerului si apei, habitatului acvatic si salbatic si intereselor comunitare, reprezentate de politicile si practicile de minerit iresponsabile din Canada si de peste tot din lume. MiningWatch Canada este un raspuns direct la esecurile industriei si guvernului de a proteja publicul si mediul de practicile distructive de minerit si de a oferi o retorica a durabilitatii.

Contact:

Jamie Kneen and Joan Kuyek
MiningWatch Canada

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului
Octombrie 2004

Suite 508, City Centre Building
880 Wellington St.
Ottawa, Ontario K1R 6K7 Canada
Tel. +1 613 569-3439
Fax: +1 613 569-5138
e-mail: canada@miningwatch.ca
www.miningwatch.ca

PRECIZARE: Informatia care se regaseste in acest ghid este corecta, fara a se sustine ca este completa. Unele informatii obtinute pentru redactarea acestui raport au fost furnizate de persoane care au cerut sa ramina anonime.

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului

Octombrie 2004

Sursa: www.tsx.com

Francoise Heidebroek
+40 (0) 723 230 790
alburnusmaior@ngo.ro

Dan Craioveanu
+40 (0) 788 416 409
dan@ngo.ro

Laszlo Maraz
+49 (0) 89 359 8650
info@pro-regenwald.de

Jamie Kneen
+1 (0) 613 569-3439
canada@miningwatch.ca

Eveniment

Cu numai o luna inainte de alegerile nationale, Premierul Romaniei Adrian Nastase critica dur proiectul minei de aur al Gabriel Resources.

Opinie asupra investitiei

- Pe 21 septembrie 2004, Premierul Romaniei Adrian Nastase a declarat ca "punctul de vedere exprimat a fost intotdeauna foarte clar, si anume contrar acestui proiect. In ceea ce priveste afirmatia ca proiectul de minerit Rosia Montana va salva Romania de la saracie, aceasta este numai o poveste. Vor lua aurul si vor lasa cianura aici."¹ Adrian Nastase a mai criticat dur proiectul Rosia Montana al Gabriel Resources in doua ocazii in 2003. Ultima sa declaratie vine cu putin peste o luna inainte de alegeri.
- Cresterea semnificativa a costurilor², pretul scazut al actiunilor (1.20 dolari canadieni) in perioada iulie-august 2004³, opozitia continua fata de proiect⁴, intarzieri incluzand dificultati continue in obtinerea permiselor necesare, decizia companiei Gabriel de a continua procesul de relocare a populatiei si de construire a unui nou sat Rosia Montana - toate acestea au provocat proteste din partea analistilor la AGA din iunie 2004⁵.
- In situatia extrem de dificila de a asigura finantarile necesare costurilor operationale, Gabriel a anuntat in august 2004 intelegerea cu Quest Capital Corp. pentru obtinerea cu titlu de imprumut a unei punti financiare de 6.5 milioane dolari canadieni drept capital necesar lucrarilor pana pe 30 noiembrie 2004⁶ Pentru a asigura in acelasi timp capitalul financiar pe termen lung, Gabriel a obtinut in august 2004 acordul scris pentru cumpararea a 10% actiuni din partea companiei miniere canadiene Newmont Mining Corp. Canada Limited, o filiala a Corporatiei Miniere Newmont (15,000,000 unitati la 1,65 dolari canadieni per unitate).⁷ Potrivit lui Alex Sasso, vice-presedinte si manager de portofoliu al firmei Altamira Investment Services Inc., "Gabriel nu mai avea decat cateva milioane de dolari cash, cheltuind destul de mult pe sfert de an."⁸
- Newmont sustine ca este satisfacuta de respectarea standardelor 'sociale si de mediu' de catre proiectul Rosia Montana⁹. Aceasta declaratie trebuie analizata serios, datorita faptului ca pana acum nici un proiect de exploatare a aurului in Europa nu a fost evaluat din punct de vedere al normelor care vor fi aplicate pentru proiectul de minerit al companiei Gabriel Resources in Rosia Montana; si asta, printre altele, datorita impactului sau transfrontalier.¹⁰
- In timp ce Newmont nu desfasoara nici o operatiune in tarile membre UE, procedura de evaluare a Studiului de Impact asupra Mediului (SIM) pentru Proiectul Rosia Montana este estimata la aproximativ trei ani.¹¹
- In a doua jumatate a lunii august - inceputul lunii septembrie 2004, compania Newmont a intimpinat dificultati semnificative la multe din operatiunile sale globale.¹² In Turcia, mina Ovacik a Newmont a fost inchisa dupa ce Curtea Suprema de Justitie din Turcia a decis ca mina opera timp de mai multi ani pe baza unui decret guvernamental ilegal. La baza deciziei a stat tocmai validitatea SIM. In Indonezia, Newmont poate intampina acuzatii penale din cauza deversarii a mii de tone de deseuri continand arsenic, mercur si alte substante toxice in Golful Buyat de pe insula din Sulawesi de Nord, locatia minei Minahasa Raya. Localnicii acuza faptul ca poluarea toxica de la mina a dus la un declin in stocurile de pesti din golf si a contribuit la aparitia la unii sateni a unor boli de piele, tumori, deficiente la nastere. Politia indoneziana a identificat Newmont ca fiind principalul suspect in poluarea Golfului Buyat si desfasoara o investigatie asupra companiei. Au retinut recent mai multi oficiali ai filialei Newmont din Indonezia, PT Newmont Minahasa Raya, pentru a-i interoga in legatura cu posibila lor implicare in aceste deversari, iar localnicii au dat in judecata Newmont pentru mai mult de 540 milioane \$ despagubiri.¹³ In septembrie 2004, guvernul din Peru a raspuns unor proteste ale localnicilor si a anulat o autorizatie care ar fi permis Newmont sa isi extinda operatiunea miniera Yanacocha aproape de Mount Quilish. Potrivit unui articol publicat in *Denver Post*¹⁴, un proces intentat impotriva Newmont de sateni din Peru cu privire la o scurgere de mercur la mina Yanacocha va fi acum sustinut la o curte de justitie din SUA. In Cajamarca, Peru, peste 10.000 de oameni au facut o demonstratie, adunandu-se pentru mai multe zile in piata principala a orasului pentru a protesta impotriva mineritului in Mount Quilish, o sursa principala de apa in zona. In statul Nevada din Statele Unite, Newmont a pierdut o autorizatie de folosire a apei care ii permitea sa deverseze deseuri, violand legile pentru protectia mediului din tara. Articole pe prima pagina din ziare internationale si americane cum ar fi *Financial Times* si *New York Times* confirma problemele crescande ale Newmont¹⁵ cauzate de dificultati in obtinerea acordului comunitatilor.
- **Evaluare.** Potrivit unui comentariu rezultat in urma cercetarii facut de RBC Capital Markets,¹⁶ valoarea prezenta neta a proiectului (2005) este de 600 milioane \$ si o rata de recuperare interna de 23%. Acest raport doreste sa scoata in evidenta faptul ca pot creste mai mult costurile initiale de capital din consideratii care pana in prezent au fost subestimate sau chiar ignorate. O rata de reducere de 5% este inadecvata pentru evaluarea valorii prezente nete a unui proiect foarte riscant.¹⁷ O rata de reducere de minim 10% ar trebui aplicata, coborand valoarea prezenta neta de la 600 milioane \$ la 320 milioane \$. Pana la momentul de fata, Gabriel Resources nu a estimat costurile investitiei si ale intarzierilor (inclusiv ale stramutarii si ale lucrarilor de protectie a mediului).
- Estimările prezente ale costurilor de productie sunt scazute mai ales datorita faptului ca ele exclud cresteri previzibile ale preturilor, care ar urma intrarii Romaniei in UE in 2007, cum ar fi costurile muncii, precum si angajamentului tarii pe calea privatizarii unor servicii ca apa, electricitatea, combustibilii, etc.

Introducere

Gabriel Resources Ltd. (TSX: GBU) incearca sa-si asigure finantarea pentru exploatarea aurului la suprafata cu cianura, propusa pentru Muntii Apuseni din Vestul Romaniei. Proiectul propus a fost criticat dur de oameni de stiinta, arheologi, economisti si grupuri pentru apararea drepturilor omului si de protectia mediului din intreaga lume, ca urmare a numarului mare de riscuri pe care le implica. Acest ghid intentioneaza sa informeze investitorii asupra celor mai semnificative riscuri asociate proiectului de exploatare a aurului de la Rosia Montana si sa sublinieze o serie de factori mai putin evidenti, care au influenta asupra pretului actiunilor GBU.

Propunerea de proiect

Gabriel Resources Ltd. ('Gabriel') a format Rosia Montana Gold Corporation S.A. (RMGC), o companie de drept roman care detine titlurile de concesiune pentru explorare pentru proiectul Rosia Montana. Prin procesul de asociere, compania miniera de stat Minvest S.A detine 19.3 procente din RMGC, alti investitori fiind implicati in procent de 0.7 % in timp ce Gabriel Resources Ltd. are 80% cu drepturi de preemtiune fata de restul de 20%ⁱ.

Proiectul de minerit

Planurile pentru o mina cu o capacitate de productie de 13 milioane tone pe an fac necesara transformarea vaili Rosiei Montane, care este dens populata, in patru cariere deschise (totalizand 722 h)ⁱⁱ, in timp ce valea invecinata, Corna, la fel de populata, trebuie sa fie transformata intr-un iaz de decantare necaptusit, acoperind o suprafata aditionala de 800 de hectareⁱⁱⁱ. Gabriel intentioneaza folosirea metodei de cianuratie^{iv}, ceea ce inseamna ca sterilurile vor contine cianuri. Aceasta activitate va fi situata de-a lungul raului Aries, care intr-un final se varsa in Dunare, asadar expunand riscurilor tarile invecinate ca Ungaria, Serbia, Bulgaria, Ucraina, aceasta mai ales in cazul unui accident.

Zacamantul

Data fiind concentratia mica a zacamantului, pe care Gabriel o estimeaza la 1.52 grame de aur pe tona de minereu^v, mina va fi sensibila la fluctuatiile pietei, aceasta insemnand ca se poate inchide temporar sau prematur o data cu o cadere a pretului aurului. Concentratia mica a zacamantului face de asemenea proiectul mai predispus la schimbari in rata de recuperare a aurului, schimbari intre concentratia estimata si cea reala a minereului, sau ale altor supozitii de operare care au fost facute in calculele economice.^{vi} Compania Rio Narcea se pregatea pana de curand sa dezvolte proiectul minei de aur Corcoesto in Spania, prin metoda lesierii in gramada. Testele metalurgice au indicat 1.45 grame aur pe tona. Zacamantul de la Corcoesto nu mai este acum o prioritate pentru Rio Narcea, aceasta datorita faptului ca, printre altele, "mai multe teste aditionale independente au confirmat grade mici de recuperare, indicand asadar profituri marginale din proiect".^{vii} Pentru comparatie, mina deschisa a Rio Narcea, El Valle, are o concentratie de 5.50 grame de aur pe tona, iar mina deschisa Carles are 4.08 grame de aur pe tona.^{viii}

Riscuri financiare

- Estimările prezente ale costurilor de productie sunt scazute, mai ales datorita faptului ca ele exclud cresteri previzibile ale preturilor care ar urma intrarii Romaniei in UE in 2007, cum ar fi costurile muncii, precum si angajamentul tarii pe calea privatizarii unor servicii ca apa, electricitatea, combustibilii, etc.
- Costurile de capital pentru proiect sunt acum de 437 milioane \$; ^{ix} fata de 253 milioane \$^x cat erau in 2002. Aceasta ultima estimare este in principal bazata pe un studiu intocmit in 2003. Studiul Ingineresc de Baza al SNC Lavalin^{xi} arata o rata interna de recuperare de 20.4%, presupunand un pret al aurului de 375 \$/uncie, si 'equity capital' de 100%. Cu o valoare prezenta

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului

Octombrie 2004

neta de 483 milioane \$ (presupunand o rata de reducere de 5 %), nu este fezabil pentru Gabriel sa finanteze intregul proiect, prin a strange in procent de 100% equity funds. In aceste conditii, Gabriel va trebui sa obtina finantare comerciala cu dobanzi speciale pentru investitii de mare risc. Costul financiar al proiectului nu a fost luat in calcul si poate aduce foarte usor rata interna de recuperare la numai 11 -12 %. Aceasta este mult prea putin pentru orice proiect minier cu asemenea riscuri inerente. Se considera in general ca rata interna de recuperare trebuie sa fie peste 40% pentru ca un proiect minier sa fie profitabil.

- Investitorii ar trebui sa reevalueze riscurile financiare asa cum sunt detaliate in "Fisa Anuala de Informare 2004" care se gaseste la SEDAR.^{xii}
- Gabriel Resources Ltd. este o companie noua care nu a operat si nici nu a dezvoltat vreodata vreun tip de mina.^{xiii} Ea a fost inregistrata in 1997 special pentru acest proiect, care a fost refuzat de numeroase companii miniere.
- Proiectul Gabriel Resources de la Rosia Montana a fost programat initial sa inceapa procesarea minereului in mai 2004.^{xiv} Pana acum nu exista nici un studiu complet de fezabilitate, si nici studiu de impact asupra mediului (SIM initial a fost programat sa fie depus in octombrie 2002)^{xv}, iar dificultatile in procesul de obtinere a permiselor a adaugat mari intarzieri. In ianuarie 2004, autoritatea regionala de urbanism a refuzat eliberarea Certificatului de Urbanism pe baza "nonconcordantelor semnificative intre documentele depuse de RMGC pentru obtinerea Certificatului de Urbanism si Planul Urbanistic Zonal (PUZ) pentru zona de dezvoltare industriala a RMGC^{xvi}. Astfel, autoritatea regionala a cerut un nou PUZ, o procedura care, in circumstante normale, este scumpa si are nevoie de o perioada considerabila de timp.
- Pentru dezvoltarea proiectului de la Rosia Montana, Gabriel trebuie sa obtina toate drepturile de proprietate asupra suprafetei respective, care va necesita stramutarea si relocarea unui numar de 2150 de proprietari.^{xvii} Gabriel intampina o opozitie considerabila din partea proprietarilor^{xviii}, fapt care, pe langa intarzierile pe care le aduce, poate sa nu isi gaseasca niciodata rezolvare. Acest fapt este indicat de stagnarea programului de stramutare si relocare al Gabriel. Actualizarea Proiectului din data de 28 august 2003 afirma faptul ca au fost cumparate "mai mult de 30% din proprietatile rezidentiale necesare".^{xix} Cifra se afla la 38%^{xx} in Actualizarea Proiectului din data de 12 mai 2004.
- Bisericile ortodoxa, catolica, protestanta si unitariana se numara printre cei mai mari proprietari de terenuri din Rosia Montana. Refuzul autoritatilor bisericesti de a-si instraina proprietatile pe seama Gabriel Resources este oficial si definitiv.^{xxi}
- Investitorii trebuie sa fie constienti de intelesul declaratiei companiei Gabriel Resources "Peste 95% din toate proprietatile au fost evaluate"^{xxii} Observati folosirea cuvintului "evaluate", in sensul de identificate pe harta.
- Afirmitiile companiei Gabriel Resources sunt ca "este posibil ca titlurile si aria concesionata pentru minierit sa fie disputate"^{xxiii}
- In aprilie 2004, Gabriel Resources a lansat procedura SIM pentru obtinerea acordului de mediu pentru lucrarile de explorare a depozitului din Rosia Montana. Propunerea companiei a fost contestata, si pana in prezent nu a fost eliberat nici un acord.^{xxiv} In prezent nu se desfasoara nici o activitate de foraj la Rosia Montana.
- In iulie 2004, RMGC a fost amendata de Consiliul Judetean pentru activitati de forare si constructie a drumurilor de acces in locuri neautorizate situate in zona Bucium, Rodu-Frasin^{xxv}. In prezent nu se mai desfasoara activitati de explorare in Bucium, inclusiv in Rodu-Frasin.

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului

Octombrie 2004

- Gabriel Resources Ltd. s-a aflat in negocieri cu Grupul Bancii Mondiale pentru a asigura 25% din finantarea totala a proiectului - \$100 milioane - prin Corporatia Financiara Internationala (IFC), sectorul privat al Bancii Mondiale. La inceputul lui octombrie 2002, IFC a anuntat ca nu va sustine financiar proiectul.^{xxvi} Potrivit Bloomberg News, IFC a fost preocupata de lipsa planului de control al poluarii, de managementul veniturilor si de relocarea a sute de locuitori. Purtatoarea de cuvint a IFC, Corrie Shanahan, a explicat ca "au existat numeroase aspecte de mediu si sociale legate de proiect"^{xxvii}. Dupa acest anunt, banci comerciale majore fie s-au abtinut de la a se implica, fie si-au retras suportul. Potrivit lui Merrill Lynch, riscul volatilitatii este mare.^{xxviii}
- Exista temeri legate de inconsistenta echipei manageriale a "Gabriel Resources". In general, aceste probleme pot provoca intarzieri si instabilitate, iar, in cazul GR, ele se reflecta de asemenea in pretul actiunilor GB.^{xxix} In aprilie 2003, patru membri ai echipei manageriale superioare au demisionat in bloc.^{xxx} Unul din acestia, Robin J. Hickson, Presedinte si Ofiter Sef al Operatiunilor a acuzat Gabriel si RMGC de o proasta guvernare corporatista si practici de management defectuoase, inclusiv de anumite comportamente ilegale si neetice din partea Gabriel and RMGC.^{xxxi} Schimbari importante au avut loc si in Consiliul Director al Gabriel Resources^{xxxii}. Acest lucru este semnificativ, luand in considerare intarzierile repetate^{xxxiii} si data fiind lipsa de experienta a companiei in a plasa resursele in procesul de productie.^{xxxiv} La finele anului 2003, Gabriel a suferit pierderi de \$16.7milioane. Costurile companiei, generale si administrative, au crescut semnificativ, cauza principala fiind doua investigatii independente si 2 milioane de dolari platite fondatorului companiei pentru parasirea firmei.^{xxxv}

Riscuri politice

- Adrian Nastase, Primul Ministru al Romaniei a criticat public proiectul in trei ocazii. Intr-o declaratie din iulie 2003, a spus: "Pana acum, cineva a intentionat sa ascunda adevarul despre proiectul de la Rosia Montana... Adevarul este ca acest proiect minier nu e o prioritate in sensul de obligatoriu pentru Romania, si asta cu atat mai mult cu cat impactul asupra mediului si riscurile asociate pentru intreaga regiune sunt mult prea mari"^{xxxvi} Cea mai noua declaratie a lui Adrian Nastase este data 21 septembrie 2004: "Punctul de vedere exprimat a fost intodeauna foarte clar, si anume impotriva proiectului. Cat priveste pretentia ca proiectul minier Rosia Montana va salva Romania de la saracie, aceasta nu este decat o poveste. Vor lua aurul si vor lasa cianura".
- Theodor Stolojan, fost Presedinte al Partidului National Liberal din Romania, cea mai puternica formatiune politica de opozitie, a declarat in august 2004: "Este foarte trist ca acest proiect continua in Romania violand legile tarii; ca este lasat sa avanseze fara acordul de mediu. Pozitia mea este foarte clara: nimeni nu poate pune in pericol natura si tezaurul arheologic, care trebuie pastrate in situ."^{xxxvii}
- In iulie 2004, cea mai importanta institutie stiintifica din tara, Academia Romana si-a reafirmat opozitia fata de proiectul lui Gabriel, cerand autoritatilor (presedintie, parlament, guvern si justitie) sa analizeze toate aspectele proiectului cu mare atentie.^{xxxviii}
- Potrivit Gabriel, raportul Comisiei Speciale Mixte, care a vizitat Rosia Montana in mai 2003 pentru a investiga proiectul pentru Parlamentul Romaniei, "va fi luat in considerare pentru dezbateri atat de catre Camera Deputatilor cat si de catre Senat la intoarcerea Parlamentului din vacanta de vara in septembrie, iar raportul complet va fi facut public la acel moment."^{xxxix} Pana in momentul de fata, raportul nu a fost facut public, iar comisia s-a confruntat cu dispute interne. Parlamentul va dezbateti subiectul cel mai devreme in 2005, dupa alegerile nationale.^{xl}
- In noiembrie 2002, Ministrul Roman de Mediu a infiintat o comisie PHARE care sa recomande procedurile si conditiile Uniunii Europene, pe care SIM al proiectului Gabriel trebuie sa le indeplineasca. Aceste studii au fost facute publice in decembrie 2003, cand comisia PHARE a confirmat, printre altele, ca impactul proiectului lui Gabriel va fi transfrontalier si ca astfel Conventia

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului

Octombrie 2004

Dunarii si Conventia Espoo sunt aplicabile.^{xlii} Serbia, Bulgaria, Ucraina si Ungaria vor fi consultate si pot legal contesta SIM, date fiind reglementarile Conventiei Espoo. Aceste contestatii pot lua mult timp pana la solutionare.

- Autoritatile UE monitorizeaza indeaproape Rosia Montana. Parlamentul European si Comitetul Parlamentului European pentru Mediu (EPCE) au efectuat vizite la Rosia Montana. In decembrie 2003, parlamentarul european Marie Isler-Béguin, membra a echipei de cercetare la Rosia Montana a EPCE^{xliii} (condusa de parlamentarul Jonas Sjöstedt) a declarat urmatoarele: "Comisia UE are responsabilitatea de a cere guvernului roman sa isi ia angajamentul aplicarii legislatiei de mediu"^{xliii} "Populatia de aici doreste sa ramana, si am impresia ca o companie straina blocheaza procesul de functionare a democratiei locale,"^{xliiv} a concluzionat ea.
- Intr-un interviu din 13 august 2004, Comisarul UE pentru Mediu, Margot Wallström a declarat: "Ultima informatie pe care o avem de la autoritatile romane este ca cererea de incepere a lucrarilor a fost retrasa de Rosia Montana Gold Corporation. In cazul in care cererea va fi reinnoita, ea va fi supusa unei analize critice."^{xliv}
- Ultimul Raport de Tara privind Romania intocmit de catre Parlamentul European dateaza din martie 2004^{xlvi}. In el se poate citi: "atrage atentia in particular asupra proiectului propus al minei de aur de la Rosia Montana si cere ca studiile de impact asupra mediului sa fie intocmite cu mare atentie pentru a evalua riscurile implicate, in special in privinta contaminarii potentiale cu cianuri si reabilitarii post-inchidere(36); asteapta ca proiectele initiale de catre autoritatile romane inainte de accedea sa nu prejudicieze eficienta legislatiei de mediu din UE dupa intrarea Romaniei in UE (37)".
- In 19 februarie 2004, Comitetul de Afaceri Externe al UE a criticat dur guvernul roman pentru lipsa de progres in transpunerea legislatiei europene de mediu. S-a mentionat expres proiectul minei de aur de la Rosia Montana, cerand studiul de impact asupra mediului^{xlvii}.
- In april 2004, membrii Parlamentului European au votat intarirea puternica a regulilor UE, aflate in varianta intermediara, privind curatarea deseurilor la minele existente si abandonate. Raportorul PE Jonas Sjöstedt a spus ca rezidurile miniere numara mai mult de un sfert din deseurile existente in UE si ca aceste amendamente vor incetini rata accidentelor de genul dezastrelor din Romania si Spania. "Operatorii (companiile) vor fi de acum constransi sa curete zona in momentul in care au inceiat exploatarea miniera. Lagunele toxice si minele dezafectate vor fi de domeniul trecutului,"^{xlviii} a declarat raportorul. Printre cerintele cheie ale parlamentului s-au numarat accentul ridicat pe prevenirea deseurilor, conexiunile mai stranse cu directiva UE referitoare la apa, nevoia de a evita violarea ariilor protejate, mai multe masuri pentru prevenirea poluarii prin inundarea galeriilor miniere si prin eroziunea solului.^{xlix} Intr-un vot separat, MEP au adoptat o rezolutie non-obligatorie asupra raportului privind industria extractiva a Bancii Mondiale.^l
- In iunie 2004, Ministrul maghiar al Mediului si Apelor a declarat: "Guvernul Maghiar ar fi bucuros daca aceasta investitie nu s-ar face pentru ca astfel toate riscurile ar fi complet eliminate."^{li}

Riscuri Legale

'Alburnus Maior' este ONG cu sediul in Rosia Montana. Reprezinta interesele a peste 350 de familii de agricultori din Rosia Montana si a 100 de familii din Bucium. Proprietarii care refuza sa isi vanda terenurile si casele au fondat asociatia in septembrie 2000. 'Alburnus Maior' se opune propunerii de proiect minier al Gabriel Resources din considerente sociale, de mediu, culturale si economice. Pe langa membrii Alburnus Maior, exista in Rosia Montana alti proprietari care refuza sa plece.

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului

Octombrie 2004

- Stramutarea si relocarea fortata a oamenilor care refuza sa isi vanda proprietatile risca sa implice Statul Roman in procese la Curtea Europeana a Drepturilor Omunului de la Strasbourg. Aceasta poate avea implicatii, care pana in prezent nu au fost evaluate adecvat.^{lii}
- Potrivit Constitutiei Romaniei, Art 44(2) "proprietatea privata este garantata si protejata de lege, (3) Nimeni nu poate fi expropriat decat pentru o cauza de utilitate publica.". Proiectul Gabriel de la Rosia Montana este o operatiune miniera comerciala si nu reprezinta astfel o cauza de utilitate publica.^{liii} Intr-adevar, "pentru a realiza Proiectul Rosia Montana, Gabriel trebuie sa cumpere toate drepturile de proprietate asupra suprafetei, care va necesita relocarea si stramutarea comunitatilor. Este posibil ca Gabriel sa intampine dificultati in a achizitiona titlurile de proprietate asupra acelor suprafete ", scrie titularul proiectului.^{liv}

Mineritul in cele patru cariere deschise si constructia unui iaz de decantare cu un baraj inalt de 180 m mutileaza serios peisajul regiunii si contravine legislatiei europene. (ca exemplu, Conventiei Europene a Peisajului ratificata de Romania prin Legea 451/2002, precum si Directivelor UE Nr. 85/337/CEE, 2001/42/CEE, 80/68/CEE, 94/43/CEE).

- 'Alburnus Maior' a depus o contestatie detaliata la Consiliul Europei, care este organismul responsabil pentru Conventia Europeana a Peisajului. 'Alburnus Maior' sustine faptul ca mai multe decizii luate pentru a activa lucrarile pregatitoare ale Gabriel violeaza Conventia Europeana a Peisajului.^{lv} Aceste violari se refera la urmatoarele aspecte:
 - Participarea publicului larg in recunoasterea juridica a peisajelor si in stabilirea si implementarea politicilor peisajului;
- Integrarea peisajului in planificarea spatiala si urbana;
 - Incorporarea in politicile de amenajare a teritoriului a datelor istorice, geomorfologice si geologice si a patrimoniului natural.

Exploatarea va distruge zona arheologica a *Alburnus Maior* (numele roman al Rosiei Montane), cea mai veche asezare miniera atestata documentar din Romania. Aceasta este de o valoare istorica si culturala inestimabila si are un caracter unic. Proiectul minier contravine astfel Conventiei privind Protectia Patrimoniului Mondial Cultural si Natural adoptata la Adunarea Generala a UNESCO din 16 noiembrie 1972, transpusa in legislatia interna prin Decretul Nr. 187/1990, prin Ordinul guvernamental Nr. 43 din 30 ianuarie 2000 privind protectia patrimoniului arheologic, precum si prin Legea 5/2000, care a declarat Rosia Montana ca zona protejata.

- Printre altele, 'Alburnus Maior' contesta legal un certificat de descarcare arheologica acordat in favoarea proiectului Gabriel. Potrivit arheologilor minieri francezi responsabili pentru cercetarile arheologice de la Rosia Montana: "In Carnic, retelele miniere antice (din timpuri dacice, identificate astfel pentru prima oara, si din timpuri romane) raman de o coerenta uluitoare si intr-o stare de conservare remarcabila..."^{lvi}. Fara un certificat de descarcare arheologica, RMGC nu va putea mina in asa-numitul Masiv Carnic, care contine cea mai mare concentratie de aur.

In ianuarie 2000, la mina „Aurul” din Baia Mare (apartinand companiei Esmeralda) in nordul Romaniei s-au revarsat 100.000 tone de steriluri contaminate, care au ajuns si in Dunare, astfel distrugand 1.240 tone de peste si poluand apa potabila pentru 2.5 milioane de oameni.^{lvii}

- Pe data de 8 iulie 2004, Curtea Europeana a Drepturilor Omului a acceptat un proces intentat de un cetatean din Baia Mare: Romania impotriva Guvernului Romaniei (Cererea nr. 67021/01). Procesul s-ar putea sa aiba un impact asupra Proiectului Rosia Montana.^{lviii} Printre intrebarile pe care Curtea le-a adresat Guvernului Roman se afla:
 - Care este autoritatea responsabila pentru asigurarea efectiva a dreptului la viata al cetatenilor?
 - Considerati ca folosirea cianurii de sodium in imediata apropiere a asezarilor umane constituie un risc direct asupra vietii oamenilor?
 - Care este autoritatea care elibereaza licente de exploatare pentru asemenea proiecte miniere si care sunt conditiile specifice in licentele de exploatare pentru folosirea cianurii de sodium?

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului

Octombrie 2004

Directiva Consiliului UE 80/68/CEE din 17 decembrie 1979 privind protectia panzei freatice cere zero emisiuni de substante toxice (printre care cianura, dar si: sulf, cupru, arsenic, plumb, zinc, si co-produsele lor) in apa subterana.

- Gabriel Resources intentioneaza sa foloseasca metoda cianuratiei, ceea ce inseamna ca sterilurile vor contine cianura. Proiectul Rosia Montana al Gabriel este situat de-a lungul unor surse de apa subterana, iar sterilurile vor fi amplasate intr-un iaz, intr-o vale strabatuta de rauri si paraiaze, situata langa orasul Abrud.^{lix} Potrivit raportului *Compatibilitatea proiectului minier Rosia Montana cu principiile si normele legislatiei UE si CE; O opinie a experților Prof. univ. dr. Peter Fischer si Asist. univ. dr. Alina Lengauer, LL.M Institutul de Drept European, Universitatea din Viena, Austria; Viena, octombrie 2002*, Proiectul Gabriel contravine Directivei Consiliului UE 80/68/CEE din 17 Decembrie 1979.^{lx}

Riscuri privind mediul

- Pana in prezent, Gabriel Resources Ltd. nu a intocmit nici unul dintre studiile de impact asupra mediului cerute de Guverul Romaniei si Uniunea Europeana.
- Proiectul Gabriel propune transformarea zonei intens locuite a Rosiei Montane in patru cariere deschise (totalizand 722 ha). La finalul perioadei de viata a minei, valea invecinata a Cornei ar fi umpluta cu 250 milioane tone de steriluri neconsolidate, acoperind o suprafata de cca 4km lungime si cca 2km latime, capacitate de 250 milioane tone, retinute de un baraj inalt de 180 metri inaltime^{lxi}. Facilitatea de stocare a deseurilor consta, printre altele, intr-un bazin necaptusit^{lxii}.
- Concentratia minereului la Rosia Montana este foarte scazuta. Gabriel o estimeaza la 1.52 grame de aur pe tona de minereu.^{lxiii} Minereul ar fi procesat folosind metoda cianuratiei^{lxiv}, care este foarte controversata, pentru ca a dus, de-a lungul timpului, la contaminarea raurilor, cursurilor si lacurilor, precum si la moartea faunei acvatice. Procesarea de catre Gabriel Resources a minereului cu o concentratie atat de scazuta folosind metoda cianuratiei poate avea consecinte severe asupra mediului.
- Autoritatile romane nu au la momentul de fata capacitatea de a monitoriza folosirea in siguranta a cianurii si a co-produselor ei, si nu pot garanta ca cianura si metalele grele nu se vor scurge in sol, apa subterana si rauri^{lxv}.
- Potrivit Profesorului John Monhemius care a analizat proiectul Gabriel ca parte a unei Comisii PHARE de consultanta asupra procedurilor si conditiilor UE pe care SIA al Gabriel ar trebui sa le indeplineasca, aceasta "este o operatiune miniera foarte mare. In plina productie, aproximativ 26 de milioane de tone de minereu si roca sterila vor fi excavate in fiecare an; aceasta inseamna 500.000t/saptamana. Facilitatea de stocare a deseurilor este situata imediat deasupra orasului Abrud^{lxvi}, potential de consecinte catastrofice in cazul ruperii iazului."^{lxvii}
- Apa va fi recuperata din iaz pentru a fi reciclată in procesul de productie prin pompe amplasate pe o barja ce pluteste deasupra iazului. Aceasta poate cauza probleme operationale serioase in conditii atmosferice de furtuna sau in conditii de inghet. Daca barja se scufunda, sau devine inoperabila din oricare alt motiv, atunci toata capacitatea de pompare se pierde. Intinsa zona a iazului de decantare va duce la probleme semnificative din cauza prafului in conditii secetoase. Data fiind proximitatea cu orasul, aceasta problema este una semnificativa.^{lxviii}
- Scurgerile de ape acide reprezinta cea mai mare problema de mediu asociata cu mineritul^{lxix}. Potrivit Dr. Dave Chambers, geofizician si Director Executiv al Centrului pentru Stiinta in Domeniul Participarii Publice, a fost calculata o concentratie medie de 1.9% pentru sulful din intregul zacament.^{lxx} In general, materiale care au o concentratie de sulf mai mare de 1% este asteptata sa produca metale ca rezultat al scurgerilor acide.^{lxxi}

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului

Octombrie 2004

- Dr.Chambers sustine faptul ca: "Putem presupune ca continutul de sulfide al rocii sterile este acelasi cu al minereului, si ca va exista un potential semnificativ de scurgeri de ape acide de la roca sterila."^{lxxii} "Potentialul de scurgeri de ape acide al mineralizarii va necesita un management atent al rocii sterile pentru a minimaliza generarea de acizi."^{lxxiii}
- Numai sterilurile "vor contine 2 % sulfur (in mineralele sulfuroase). Aceasta sursa de ape acide poate dura decade, daca nu secole (5 milioane tone sulf)."^{lxxiv}
- "In procesul de tratare, mineralele sulfuroase sunt separate si apoi reamestecate in steril inainte de stocare. Aceasta este o practica defectuoasa. Sulfidele ar trebui tratate separat si stocate intr-un iaz special captusit, minimalizand asadar potentialul de scurgeri de ape acide,"^{lxxv} concluzioneaza Monhemius.
- Proiectul implica defrisari ale padurilor din localitate pentru a avea acces la locatia minei, combinand astfel amenintarea poluarii cu pericolul formarii de mlastini, inundatiilor si alunecarilor de teren.
- Costurile de inchidere la Rosia Montana au fost initial estimate la 19.53 milioane dolari^{lxxvi}, si nu au inclus nici un fel de costuri pentru tratament cu apa. Potrivit lui Dr. Chambers, geofizician si Director Executiv al Centrului pentru Stiinta in Domeniul Participarii Publice, costurile de inchidere pentru o mina de o marime similara in Statele Unite au fost intre 30 - 60 milioane \$; costurile tratamentului cu apa pe termen lung ar putea fi un plus de 30- 60 milioane \$.^{lxxvii}

Riscuri sociale

- Intr-un interviu acordat presei romanesti in iunie 2002, domnul Petru Lificiu, Ministru roman al Mediului in acel moment, a declarat ca "proiectul Rosia Montana nu va fi aprobat daca nu este acceptat de public, ONG-uri si de catre Comisia Europeana."^{lxxviii}
- Campania de Salvare a Rosiei Montane a generat cea mai mare miscare a societatii civile din Romania moderna. Se bucura de sprijinul unora dintre cele mai prestigioase ONG-uri din Romania si este ajutata de un numar mare de ONG-uri de mediu din Romania. Se bucura de asemenea de participarea unor prestigiosi experti si institutii experte, cum ar fi Academia Romana, Academia de Studii Economice din Bucuresti, pentru a da numai doua exemple.^{lxxix}
- Dat fiind faptul ca proiectul lui Gabriel implica distrugerea a zece biserici si noua cimitire, Bisericile din Romania au luat pozitii oficiale, refuzand sa isi vanda proprietatile din Rosia Montana.^{lxxx} Biserica Ortodoxa, cea mai mare din tara, a luat in plus o pozitie foarte puternica impotriva proiectului lui Gabriel, aceasta datorita impactului distrugator social, cultural si asupra mediului inerent realizarii acestui proiect.^{lxxxi}
- Un sondaj de opinie realizat de Ziarul "Ziua" pe data de 4 aprilie 2004 a aratat ca 92% dintre cititorii sai sunt impotriva proiectului.^{lxxxii} Perceptia publica foarte raspandita este aceea ca proiectul intruchipeaza coruptia clasei politice prin excelenta.
- Potrivit unui sondaj de opinie recent realizat, la data de 27 iulie 2004, la ore de varf, de catre unul dintre posturile de televiziune din Romania, OTV, 94% dintre cei care au sunat s-au exprimat impotriva proiectului.
- In decursul a numai doua saptamani, in iunie 2004, Greenpeace pentru Europa Centrala si de Est a adunat 25000 de semnaturi, cerandu-i lui Adrian Nastase, Primul-Ministru al Romaniei, sa opreasca proiectul lui Gabriel.

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului

Octombrie 2004

- Pe plan international, campania este sustinuta de prestigioase ONG-uri de mediu, cum ar fi Friends of the Earth International, Greenpeace International, Earthworks, Bankwatch CEE, MiningWatch etc.
- Dat fiind faptul ca proiectul lui Gabriel ar distruge cea mai veche asezare miniera atestata documentar din Romania, impreuna cu vestigiile sale arheologice unice, multi membri ai comunitatii arheologice romanesti si internationale se opun proiectului minier. Peste 1000 arheologi, clasicisti, istorici si institutii au adresat scrisori de protest Ministrului roman al Culturii.^{lxxxiii}
- Comitetul International pentru Monumente si Situri (ICOMOS), consultantul pe probleme de arheologie al UNESCO^{lxxxiv} a adoptat doua rezolutii (la a 13-a si a 14-a Adunare Generala) care trag un semnal de alarma in privinta amenintarii reprezentate de catre proiectul Gabriel la adresa comorilor arheologice ale Rosiei Montane.^{lxxxv}
- Gabriel pretinde ca va aduce nu numai un numar semnificativ de locuri de munca in regiune. Cu toate acestea, nevoia de forta de munca pentru activitatea miniera in sine si pentru activitatile de intretinere in timpul duratei de viata a minei ating un maxim de 248 in timpul anului cu productia cea mai mare (anul 8) si apoi coboara.^{lxxxvi} Necesitatea cadrelor superioare, inclusiv expatriati, este in medie de 30 pe durata de viata a minei.^{lxxxvii}

Alte riscuri

- Potrivit organizatiei Transparency International cu sediul in Berlin, Romania este una dintre cele mai corupte tari din lume.^{lxxxviii} S-a clasat pe locul 77 din 102 de tari cercetate, avand un scor de 2.8 pe o scara de la 1 la 10, cu 1 insemnand "cea mai corupta"^{lxxxix}
- Personaje cheie din Romania si care au inca o implicare directa sau indirecta in Gabriel Resources or RMGC au legaturi stranse cu cercurile politice si criminale ce se afla sub investigatia Biroului European Anti-Frauda (OLAF).^{xc}
- Ovidiu Tender, care a fost investigat de OLAF, a fost pana in vara 2004 in Consiliul de Directori al Gabriel. Este de asemenea implicat intr-o investigatie privind incercarea unei companii numite VGB Invest sa acapareze sectorul petrolier al Romaniei. Potrivit unui articol recent publicat in "Ziua", scopul acestei companii este de a secata piata petrolului din Romania si sa cumpere cat mai mult din ea. Aceste incercari au dat nastere unora dintre cele mai notorii scandaluri din Romania (exemple: privatizarea Oltchim, CAROM, RAFO Onesti) cauzand economiei romanesti pagube in valoare de miliarde de dolari.^{xcii}
- Stephen Roman, care a fost unul dintre actorii principali din spatele scandalului privatizarii Oltchim ca si presedinte al Exall, este la momentul de fata Director al European Goldfields si consultant financiar al Regal Petroleum.^{xciii} Ambele companii au fost infiintate de Frank Vasile Timis care este de asemenea fondatorul Gabriel Resources si un partener apropiat al lui Ovidiu Tender.
- In anul 2003 Frank Vasile Timis acorda, prin Regal Petroleum Plc, asistenta financiara pentru Gabriel Resources si European Goldfields^{xciv}.
- Regal Petroleum insasi se bucura de un trecut controversat. A fost acuzata de catre compania Gazprom Russia de cooperare cu mafia ucraineana pentru furt de gaze din conductele sale, care traversau Ucraina.^{xcv} Frank Vasile Timis este fondatorul si presedintele executiv al Regal Petroleum.^{xcvi}

Concluzie

De la prezentarea sa initiala, Proiectul Rosia Montana al Gabriel Resources a trecut prin schimbari, de asemenea reflectate in cresterea semnificativa a costurilor initiale de capital. Investitorii trebuie sa fie constienti ca se vor dubla costurile de capital si productie cel putin fata de estimarile curente si ca veniturile proiectate sunt bazate pe proiectii hazardate si neverificate, atat in termeni de productie, cat si de preturi.

Intr-un moment in care mina Rosia Montana este departe de a avea toate aprobarile necesare, Gabriel, promovand un proiect particular cu caracteristici particulare, desfasoara deja lucrari importante legate de proiect a caror povara financiara este pe seama actionarilor.

Incercarile de diminuare a efectelor tind sa fie conditionate de costuri si eficienta. Legislatia UE se schimba si conditioneaza tot mai mult calitatea 'eficientei'. Fiind tara in curs de aderare la UE, Romania nu poate face exceptie de la obligativitatea transpunerii legislatiei UE, inclusiv a celei de mediu, in legislatia nationala. Aceasta la randul sau ridica riscuri de care investitorii poate nu sunt pe deplin constienti, asa cum s-a aratat prin exemplul recent al votului Parlamentului European privind deseurile miniere. Datorita strictelor reglementari UE, orice incident in cadrul operatiunii minere poate duce la inchiderea imediata si efectiva a minei, caz in care profitul de pe seama echitatii pentru investitorii indrazneti va fi o mare dezamagire.

Cazurile care descriu dificultatile de la operatiunile Newmont ilustreaza, printre altele, ca procesele care au la baza aspecte sociale, de mediu, culturale si de sanatate au capacitatea de a inchide sau de a suspenda lucrarile unei mine. Aceasta evaluare include unele actiuni in justitie care deja contesta proiectul minei de la Rosia Montana.

Coalitia locala, nationala si internationala de opozitie demonstreaza gama foarte larga de raspunderi de mediu, culturale si sociale legate de proiectul Rosia Montana.

Pretul unei investitii tinde de asemenea sa reflecte riscul implicat. Aceasta ar putea explica de ce in cazul Rosie Montane, decizia Gabriel de a stramuta comunitatea si de a construi un nou sat a atras dupa sine protestele analistilor la AGA in iunie 2004. In timp ce este putin probabil ca aceste costuri sa scada, exista acolo proprietari, inclusiv membrii Alburnus Maior si Bisericile, care refuza categoric sa vanda. Aceasta implica riscuri semnificative; mai mult decat doar chestiunea timpului.

Investitorii ar trebui sa fie constienti ca este putin probabil ca acest proiect sa fie aprobat de catre autoritatile romane. Insa, atat timp cat investitorii sunt dispusi sa sprijine acest proiect, oficiali fara scrupule vor profita si vor insista pe mai multe conditii, investigatii, cercetare si munca birocratica. Aceasta creste costurile si amanarile pentru Gabriel. Pe langa cresterea semnificativa a costurilor, Proiectul Gabriel este semnificativ intarziat, aceasta, printre altele, datorita avansului foarte incet facut in procedura de autorizare.

Faptul ca IFC a refuzat acest proiect arata mult mai mult decat insemnatatea unor factori strict de mediu si sociali, mergand catre precaritatea economica a proiectului. Ca si in cazul particular al stramutarii, acest ghid a vrut sa contribuie la o mai buna intelegere a complexitatilor riscurilor implicate de acest proiect minier, iar investitorii ar trebui sa fie extrem de prudenti in sprijinirea proiectului de la Rosia Montana al Gabriel Resources.

Anexa 1. Extrase din raportul UE despre Romania din 11 martie 2004^{xvii}

1. ... primirea ca membru in 2007 nu va fi posibila fara ca Romania sa implementeze pe deplin urmatoarele: masuri anti-coruptie, mai ales cele care abordeaza coruptia la nivel politic si implementarea de legi anti-coruptie; independenta si buna-functionare a justitiei, in special limitarea puterilor Ministerului Justitiei si oferirea de mai multe resurse justitiei; libertatea mass-media, in special prin a trece la actiune decisiva impotriva hartuirii si intimidarii jurnalistilor si prin a pune capat controlului economic al mass-media care a rezultat in auto-cenzura;
3. ... cere ca guvernul sa se abtina de la folosirea ordonantelor de urgenta si sa foloseasca canalele normale ale adoptarii legislatiei prin parlament, care este menit sa asigure consultarea, dezbaterea corespunzatoare si controlul parlamentar eficient;
4. ... cheama autoritatile sa implementeze efectiv aceste legi si sa le demareze procedurile;
7. ... este, cu toate acestea ingrijorata ca in general serviciile din cadrul administratiei responsabile pentru coruptie par sa fie prea pasive in a investiga asemenea cazuri;
9. Cere Comisiei sa efectueze un studiu privind conditiile de lucru si securitatea jurnalistilor in Romania pentru a evalua gradul de libertate al presei.
36. [Parlamentul UE] cheama Romania sa isi sporeasca substantial capacitatea administrativa in domeniul mediului unde alinierea legislativa este destul de avansata, dar aplicarea ramane inadecvata; atrage atentia in particular asupra proiectului propus al minei de aur de la Rosia Montana si cere ca studiile de impact asupra mediului sa fie intocmite cu mare atentie pentru a evalua riscurile implicate, in special in privinta contaminarii potentiale cu cianuri si reabilitarii post-inchidere;
37. Asteapta ca proiectele initiatе de catre autoritatile romane inainte de accedere sa nu prejudicieze eficienta legislatiei de mediu din UE dupa intrarea Romaniei in UE.

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului

Octombrie 2004

Referinte

- ⁱ A se vedea www.gabrielresources.com/s/OrganisationChart.asp.
- ⁱⁱ Scurta Descriere a Proiectului Rosia Montana, 30 septembrie 2002; G2856: RMGC; la <http://campanii.ngo.ro/rosiamontana/scurtadescriere.doc>
- ⁱⁱⁱ "Aspecte Tehnice ale Proiectului Rosia Montana – Puncte Principale", Profesor John Monhemius, Scoala Regala de Mine, Colegiul Imperial Londra; Seminarul de la Hotel Marriott, Bucuresti, 28 noiembrie 2003
- ^{iv} Scurta Descriere a Proiectului Rosia Montana, 30 septembrie 2002; G2856: RMGC; la <http://campanii.ngo.ro/rosiamontana/scurtadescriere.doc>
- ^v www.gabrielresources.com/s/RosiaMontanaProject.asp?ReportID=72281, click 'Resources/Reserves'
- ^{vi} David Chambers, "Comentarii tehnice asupra Studiului de Fezabilitate Rosia Montana si asupra Descrierii Proiectului Rosia Montana, 13 ianuarie 2003, la <http://www.rosiamontana.org/documents/pdf/comentariiitehn.pdf>
- ^{vii} *Rio Narcea 2003 Annual Report*, page 15, www.rionarcea.com/i/pdf/2003AR.pdf
- ^{viii} See www.rionarcea.com/s/Reserves.asp
- ^{ix} See www.gabrielresources.com/s/RosiaMontanaProject.asp?ReportID=70115, *SNC Lavalin Basic Engineering Study*.
- ^x See www.mineweb.net/sections/gold_silver/75057.htm
- ^{xi} See www.gabrielresources.com/s/RosiaMontanaProject.asp?ReportID=70115, *SNC Lavalin Basic Engineering Study*.
- ^{xii} Gabriel Resources' 2004 *Fisa Anuala de Informare* la http://campanii.ngo.ro/rosiamontana/raport_gabriel.pdf
- ^{xiii} Ibid.
- ^{xiv} Rosia Montana Gold Corporation (RMGC), Minproc, "Rosia Montana Definitive Feasibility Study", p.115.
- ^{xv} Vizitati situl web al Ministerului Roman al Mediului, sectiunea Rosia Montana la www.mappm.ro/legislatie/rosiamontana.html
- ^{xvi} Scrisoarea Consiliului Judetean Alba, Departamentul de Urbanism catre RMGC; Nr. inregistrare 533, din 23 ianuarie 2004.
- ^{xvii} Gabriel Resources' 2004 *Fisa Anuala de Informare* la http://campanii.ngo.ro/rosiamontana/raport_gabriel.pdf
- ^{xviii} Presa romaneasca si internationala a acoperit substantial subiectul, inclusiv prin declaratii facute de proprietari. Va rugam vizitati sectiunea de presa a www.rosiamontana.org. Cititi de asemenea declaratia facuta de *Alburnus Maior* catre actionarii GR pe data de 17 iulie 2003 la http://www.ngo.ro/rosiamontana/actualro.shtml?AA_SL_Session=31cb6a8c01c5febbb3520379555e23ea&x=2983
- ^{xix} www.gabrielresources.com/s/News-2003.asp?ReportID=68165&_Type=News-Releases-2003&_Title=Second-Quarter-Project-Update
- ^{xx} www.gabrielresources.com/s/News-2004.asp?ReportID=80498&_Type=News-Releases-2004&_Title=First-Quarter-Corporate-and-Project-Update
- ^{xxi} Pentru declaratia oficiala vizitati situl web al Patriarhiei Romane. Comunicatul *Sfintului Sinod* Nr.4457 din 12 noiembrie 2003 poate fi accesat la www.patriarhia.ro/hotararisinod.htm sau de la adresa de e-mail: patriarhia.presa@dnt.ro. Vizitati de asemenea *Cel mai nou rebel impotriva Gabriel Resources: Biserica Ortodoxa*, 12 noiembrie 2003 la http://www.ngo.ro/rosiamontana/actualro.shtml?AA_SL_Session=707fcee68ea0405045f13025a3d7c756&x=6386 si www.ziua.ro/q.php?data=2004-04-05
- ^{lxxiii} www.ziua.ro/q.php?data=2004-04-05
- ^{xxii} *First Quarter Corporate Update*, 12. May 2004, www.gabrielresources.com/s/News-2004.asp?ReportID=80498&_Type=News-Releases-2004&_Title=First-Quarter-Corporate-and-Project-Update
- ^{xxiii} Gabriel Resources' 2004 *Fisa Anuala de Informare* la http://campanii.ngo.ro/rosiamontana/raport_gabriel.pdf
- ^{xxiv} *Perforarea ultimului nerv al RMGC*, 16 aprilie 2004 la http://www.ngo.ro/rosiamontana/actualro.shtml?AA_SL_Session=c2dd603e5f05effc2015d1151ad9893f&x=8447. Pentru raspunsul Agentiei Judetene de Protectie a Mediului la reclamatia scrisa a cetatenilor privind procedura SIA vizitati www.apm-alba.ro/Rosia_Montana/raspuns_06iulie2004.htm
- ^{xxv} *In legatura cu acele rezultate pozitive de forare*, 28 iulie 2004 la http://www.ngo.ro/rosiamontana/actualro.shtml?AA_SL_Session=a77d8dded6e743809076fb2f4c669c98&x=18563
- Pentru acoperirea in presa romaneasca va rugam vizitati www.evz.ro/transilvania/?news_id=161781
- ^{xxvi} Neil King Jr., "Romanian Gold-Mine Loan is Blocked by Wolfensohn", Wall Street Journal, 11 octombrie 2002. http://online.wsj.com/article_print/0,,SB1034285853548371156,00.html
- ^{xxvii} Bloomberg News, 11 octombrie 2002, "World Bank halts talks on Gabriel's Romanian Mine" la www.rosiamontana.org/documents/english/press/bloomberg.htm
- ^{xxviii} Merrill Lynch, 26 februarie 2003, RC#20105754
- ^{xxix} a se vedea www.tsx.com si www.gabrielresources.com/s/StockInfo.asp
- ^{xxx} *Echipa manageriala a Gabriel Resources. Mare inconsistenta*, 12 aprilie 2003 la http://www.ngo.ro/rosiamontana/actualro.shtml?AA_SL_Session=c2dd603e5f05effc2015d1151ad9893f&x=2300 precum si comunicatul de presa care a urmat din partea Gabriel Resources; *Management Reorganization*, 14 aprilie 2003 la www.gabrielresources.com/s/News-2003.asp?ReportID=68158&_Type=News-Releases-2003&_Title=MANAGEMENT-REORGANIZATION

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului

Octombrie 2004

- ^{xxxi} *Second Quarter Project Update*, 28 august 2003 la www.gabrielresources.com/s/News-2004.asp?ReportID=86472&_Type=News-Releases-2004&_Title=SECOND-QUARTER-CORPORATE-AND-PROJECT-UPDATE
- ^{xxxii} I.e. Controversatul om de afaceri roman Ovidiu Tender nu mai apare in Bordul Directorilor Gabriel din vara lui 2004, a se vedea www.gabrielresources.com/s/CorporateDirectory.asp
- ^{xxxiii} *First Quarter Corporate and Project Update*, 12 mai 2004 la www.gabrielresources.com/s/News-2004.asp?ReportID=80498&_Type=News-Releases-2004&_Title=First-Quarter-Corporate-and-Project-Update
- ^{xxxiv} Gabriel Resources' 2004 *Fisa Anuala de Informare* la http://campanii.ngo.ro/rosiamontana/raport_gabriel.pdf
- ^{xxxv} Ibid.
- ^{xxxvi} *Cel mai nou rebel impotriva Gabriel Resources: Primul Ministru Adrian Nastase*, 5 iulie 2003 la http://www.ngo.ro/rosiamontana/actualro.shtml?AA_SL_Session=c2dd603e5f05effc2015d1151ad9893f&x=3218
- ^{xxxvii} www.formula-as.ro/articol.php?nrrev=631&&idart=5560&&numecap=Spectator&&cc=Rosia%20Montana
- ^{xxxviii} *Insistentul Rebel impotriva Gabriel Resources: Academia Romana*, 16 iulie 2004 la www.rosiamontana.org/photos/Academie_RMfin1.jpg
- ^{xxxix} See www.gabrielresources.com/s/News-2003.asp?ReportID=68162&_Type=News-Releases-2003&_Title=Rosia-Montana-Project-Positive-Romanian-Parliamentary-Commission-Report
- ^{xi} "*Parlamentul nu are timp de Rosia Montana*", Ziua, 27 aprilie 2004 la www.ziua.ro/display.php?id=11600&data=2004-04-27
- ^{xii} Manualele PHARE in engleza si romana pentru procedura SIA a proiectului Rosia Montana sunt incluse *Proiectul Gabriel: Mort in Fasa*, 19 februarie 2004 on http://www.ngo.ro/rosiamontana/actualro.shtml?AA_SL_Session=c2dd603e5f05effc2015d1151ad9893f&x=7258
- ^{xiii} Comitetul Parlamentului European pentru Mediu
- ^{lx} *Proiectul Minei de Aur de la Rosia Montana al Gabriel: Un obstacol pentru aderarea UE*, 12 decembrie 2003 la http://www.ngo.ro/rosiamontana/actualro.shtml?AA_SL_Session=c2dd603e5f05effc2015d1151ad9893f&x=6555
- ^{xliv} Ibid
- ^{xliv} www.ngo.ro/rosiamontana/masmediaro.shtml?AA_SL_Session=c5f685451286f6e679dc96caf19d49c2&x=18172
- ^{xlvi} www3.europarl.eu.int/omk/omnsapir.so/pv2?LISTING=AfficheTout&PRG=CALDOC&FILE=20040311&LANGUE=EN&TPV=P
- ROV
- ^{xlvii} Un sumar al raportului Parlamentului European, Comitetul pentru Politica Externa privind progresul in indeplinirea criteriilor politice in vederea intrarii in UE este inclus in comunicatul de presa *Proiectul Minei de Aur de la Rosia Montana al Gabriel: Un obstacol pentru aderarea UE*, 12 decembrie 2003 la http://www.ngo.ro/rosiamontana/actualro.shtml?AA_SL_Session=c2dd603e5f05effc2015d1151ad9893f&x=6555
- ^{xlviii} *Parliament demands mine waste crack-down*, Environment Daily, April 2004 www.environmentdaily.com/articles/index.cfm?action=article&ref=16411
- ^{xlix} Ibid.
- ^l Ibid.
- ^{li} http://www.ngo.ro/rosiamontana/actualro.shtml?AA_SL_Session=0c22624ae9ab9d95836b63c31e755059&x=18561
- ^{lii} *Insistentul Rebel impotriva Gabriel Resources: Academia Romana*, 16 iulie 2004 la www.rosiamontana.org/photos/Academie_RMfin1.jpg
- ^{liii} *Compatibilitatea proiectului minier Rosia Montana cu principiile si normele legislatiei UE si CE; O opinie a experților Prof. univ. dr. Peter Fischer si Asist. univ. dr. Alina Lengauer, LL.M Institutul de Drept European, Universitatea din Viena, Austria; Viena, octombrie 2002* la http://www.rosiamontana.org/documents/pdf/rosia_montana_expert.pdf
- ^{liv} *Fisa Anuala de Informare a Gabriel Resources 2004* la http://campanii.ngo.ro/rosiamontana/raport_gabriel.pdf
- ^{lv} http://campanii.ngo.ro/rosiamontana/prezentare_David_pentru_CE.doc
- ^{lvi} <http://www.rosiamontana.org/documents/archeology/umr2003.htm>
- ^{lvii} Pentru o colectie de date, a se vedea www.mineralresourcesforum.org/incidents/BaiaMare/
- ^{lviii} A se vedea "*Gold Corporation arata oboseala si semne de disperare*" in Curierul National nr. 619 la www.curierulnational.ro/?page=articol&editie=619&art=45367;
- ^{lix} Orasul Abrud are o populatie de aproximativ 13000 de oameni.
- ^{lx} *Compatibilitatea proiectului minier Rosia Montana cu principiile si normele legislatiei UE si CE; O opinie a experților Prof. univ. dr. Peter Fischer si Asist. univ. dr. Alina Lengauer, LL.M Institutul de Drept European, Universitatea din Viena, Austria; Viena, octombrie 2002* la http://www.rosiamontana.org/documents/pdf/rosia_montana_expert.pdf
- ^{lxi} "*Rosia Montana Project Technical Issues – Highlights*", Professor John Monhemius, Royal School of Mines, Imperial College London; Scoping Workshop, Marriott Hotel, Bucharest, November 28, 2003
- ^{lxii} *Scurta Descriere a Proiectului Rosia Montana*, 30 septembrie 2002; pag 25; G2856: RMGC; la <http://campanii.ngo.ro/rosiamontana/scurtadescriere.doc>
- ^{lxiii} www.gabrielresources.com/s/RosiaMontanaProject.asp?ReportID=72281, click 'Resources/Reserves'
- ^{lxiv} *Scurta Descriere a Proiectului Rosia Montana*, 30 septembrie 2002; G2856: RMGC; la <http://campanii.ngo.ro/rosiamontana/scurtadescriere.doc>
- ^{lxv} *Toxic River Spill at Baia Borsa*, Reuters, Bucharest, September 5, 2004; *New contamination of the Aries*, Budapest, September 12, 2004, www.jobbik.hu/veszprem/index.php?oldal=hir&hirkat_id=6&hir_id=2129, *New spill at Aries*, Budapest, September 14, 2004, www.hirek.ro/news.php?id=5310
- ^{lxvi} Orasul Abrud are o populatie de aproximativ 13000 de oameni.

Anticiparea Surprizei - Evaluarea riscului

Octombrie 2004

- ^{lxvii} “Rosia Montana Project Technical Issues – Highlights”, Professor John Monhemius, Royal School of Mines, Imperial College London; Scoping Workshop, Marriott Hotel, Bucharest, November 28, 2003
- ^{lxviii} Ibid
- ^{lxix} Scurgerile de ape acide apar atunci cand mineralele sulfuroase sunt expuse la aer si apa. Aceasta face mineralele sulfuroase, care sunt instabile la suprafata, sa se scurga intr-un acid slab hidrosulfuric, si in acelasi timp metalele din sulfide sa devina mobile in apa.
- ^{lxx} David Chambers, “Comentarii tehnice asupra Studiului de Fezabilitate Rosia Montana si asupra Descrierii Proiectului Rosia Montana”, 13 ianuarie 2003, la <http://www.rosiamontana.org/documents/pdf/comentariitehn.pdf>
- ^{lxxi} Ibid
- ^{lxxii} Ibid
- ^{lxxiii} “Rosia Montana Project Technical Issues – Highlights”, Professor John Monhemius, Royal School of Mines, Imperial College London; Scoping Workshop, Marriott Hotel, Bucharest, November 28, 2003
- ^{lxxiv} Ibid
- ^{lxxv} Ibid
- ^{lxxvi} Studiu Final de Fezabilitate Rosia Montana, Tabel 1.1.1, pag 5. Potrivit Studiului Ingineresc de Baza SNC Lavalin - 30MB pe situl web al Gabriel Resources, 24 februarie 2003, pag 11: "O varianta intermediara a documentului Plan de Inchidere a fost pregatit si depusa de catre RMGC pentru revizuire la inceputul lui iulie 2002. Nu s-a mai lucrat la acest document dupa o directiva venita din partea RMGC in iulie 2002 pentru a opri de asemenea toate lucrarile la Planul de Inchidere si pentru delegarea sarcinii catre altii."
- ^{lxxvii} David Chambers, “Comentarii tehnice asupra Studiului de Fezabilitate Rosia Montana si asupra Descrierii Proiectului Rosia Montana”, 13 ianuarie 2003, la <http://www.rosiamontana.org/documents/pdf/comentariitehn.pdf>
- ^{lxxviii} Ion Longin Popescu, *Interviu cu Petru Lificiu*, “Formula AS,” Nr. 522, 18 iulie 2002. Poate fi accesat la www.formulaas.ro/articol.php?nrrev=522&&idart=3405&&numecap=Spectator&&cc=Rosia%20Montana
- ^{lxxix} A se vedea www.rosiamontana.org
- ^{lxxx} *Bisericile sunt unite impotriva Proiectului Gabriel Resources al minei de aur de la Rosia Montana*, 30 octombrie 2002 la http://www.ngo.ro/rosiamontana/actualro.shtml?AA_SL_Session=707fcee68ea0405045f13025a3d7c756&x=3266
- ^{lxxxi} Pentru declaratia oficiala, vizitati situl web al Patriarhiei Romane. Comunicatul *Sfintului Sinod* Nr.4457 din 12 noiembrie 2003 poate fi accesat la www.patriarhia.ro/hotararisinod.htm sau de la adresa de e-mail: patriarhia.presa@dnt.ro. Vizitati de asemenea *Cel mai nou rebel impotriva Gabriel Resources: Biserica Ortodoxa*, 12 noiembrie 2003 la http://www.ngo.ro/rosiamontana/actualro.shtml?AA_SL_Session=707fcee68ea0405045f13025a3d7c756&x=6386 si www.ziua.ro/q.php?data=2004-04-05
- ^{lxxxii} www.ziua.ro/q.php?data=2004-04-05
- ^{lxxxiii} *De cati experti mai este nevoie?* 25 aprilie 2003 la http://www.ngo.ro/rosiamontana/actualro.shtml?AA_SL_Session=707fcee68ea0405045f13025a3d7c756&x=2382
- ^{lxxxiv} Organizatia Natiunilor Unite pentru Educatie, Stiinta si Cultura
- ^{lxxxv} http://www.ngo.ro/rosiamontana/arheologie.shtml?AA_SL_Session=5e6f18171aad27e14702316ddc6c46dd&x=1027
- ^{lxxxvi} *Executive Summary of Mine Plan, Mine Capital and Operating Costs* prepared by 'Independent Mining Consultants', September 2003 on www.gabrielresources.com/i/pdf/IMCSummary.pdf
- ^{lxxxvii} Ibid
- ^{lxxxviii} A se vedea www.transparency.org/pressreleases_archive/2002/2002.08.28.cpi.en.html
- ^{lxxxix} Ibid.
- ^{xc} A se vedea “*Conspiratia Petrolului – Talpes, Tender, Timis*”, Jurnalul National, 3 iunie 2004, care mentioneaza ca Timis este inca activ la Rosia Montana la <http://www.jurnalul.ro/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=6104>; *Smecheria RAFO prinde contur*, Jurnalul National, 29 iunie 2004, care ii leaga pe Timis si Tender de “Grupul Bacau” la www.jurnalul.ro/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=7961 si *Mafia gulerelor albe din Bacau*, Evenimentul Zilei, 28 mai 2004, care mentioneaza ca grupul Bacau este cercetat de Oficiul European Anti-Frauda la www.expres.ro/topstory/?news_id=155993&PHPSESSID=610f404ef854c9fa2301a22629d1ad04
- ^{xc} *Reteaua Nufarul*, Petre Niteanu, Dezvaluiri, Ziua, September 23, 2004. See www.ziua.net/display.php?id=26549&data=2004-09-23&keyword=vgb+nufarul+marian+iancu+ovidiu+tender+rafo
- ^{xcii} *Reteaua Nufarul*, Petre Niteanu, Dezvaluiri, Ziua, September 23, 2004. See www.ziua.net/display.php?id=26549&data=2004-09-23&keyword=vgb+nufarul+marian+iancu+ovidiu+tender+rafo
- ^{xciii} A se vedea “*Conspiratia Petrolului – Talpes, Tender, Timis*”, Jurnalul National, 3 iunie 2004, care mentioneaza ca Timis este inca activ la Rosia Montana la <http://www.jurnalul.ro/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=6104>;
- ^{xciv} *Reteaua Nufarul*, Petre Niteanu, Dezvaluiri, Ziua, September 23, 2004. See www.ziua.net/display.php?id=26549&data=2004-09-23&keyword=vgb+nufarul+marian+iancu+ovidiu+tender+rafo
- ^{xcv} www.regalpetroleum.com
- ^{xcvi} Raportul complet poate fi accesat la www3.europarl.eu.int/omk/omnsapir.so/pv2?LISTING=AfficheTout&PRG=CALDOC&FILE=20040311&LANGUE=EN&TPV=P ROV